

OBSAH

ÚVOD A PODĚKOVÁNÍ	7
I. ANTROPOLOGIE UMĚNÍ	9
Před 35 tisíci lety se objevilo umění. Jak dnes k tomuto fenoménu přistupovat? Čtení archeologického záznamu – Využití analogií – Chování primátů – Evoluční determinismus – Evolucionistické interpolace – Antropogeneze: anatomické základy – Genetika – Neurobiologie, evoluční psychologie a struktura vědomí – Chování, kultura a symboly – Jazyk – Hudba – Symboly, syntax a „domestikace jevů“	
II. VÝVOJ NÁZORŮ	31
Koncipovat hypotézy lze z nejrůznějších úhlů pohledu. Obtížnější je prokázat některou z nich. 19. století: od imitace a hry k magii – 20. století: od dedukce k pozitivní vědě – Etnologické analogie: první fáze – Strukturalismus – Umění a ideologie – Nové analytické metody a teorie vědy – Návrat etnologie: druhá fáze – Mytologizace minulosti – Návrat naturalismu: přímé pozorování – Změněné stavy vědomí – Současný stav: mají pravdu všichni, nebo nikdo?	
III. KONTEXTUÁLNÍ PŘÍSTUP	45
Umění porozumíme lépe, vsadíme-li je do širšího kontextu poznatků. Koncepce času – Koncepce prostoru – Umění ve světě lidí: parietální a mobilní – Umění mimo svět lidí – Kde paleolitické umění mlčí – Člověk se zdobí – Identita jednotlivce. Identita skupiny – Individualita tvůrce – Děti a hra – Běh života – Umění mrtvých	
IV. KULTURY A STYLY	75
Prehistorické umění není uniformní. Během tisíciletí procházelo svým vnitřním vývojem. Čas a kvalita: lineární pojetí vývoje – Metody přímého datování – Data a styl: formování nových chronologií – Archaičtí lidé – Moderní lidé – Domestikace jevů: „lidská revoluce“ – Aurignacien: jednota a variabilita – Gravettien: komplexní lovecká společnost – Kontinuita u epigravettienů – Epizoda solutrénu – Magdalénien: vrchol Západu – Klimatická změna: pozdní paleolit a mezolit – Domestikace rostlin a zvířat: „neolitická revoluce“ – Neolitická plastika – Středomořské skalní umění – Skalní umění Sahary – Skalní umění Alp – Skalní umění podunajské Evropy – Skalní umění Skandinávie a Sibíře – Síla tradice	
V. MATERIÁLY, TECHNIKY, EXPERIMENTY	119
Umění využívá širokou škálu materiálů a technik. Dochovala se jen ovšem část artefaktů. Přirozené a umělé: k otázkám inspirace – Přechod mezi funkčním a estetickým – Perspektiva pohledu – Barvíva a malba – Rytina – Kombinace rytiny a malby – Digitální kresba – Grataže – Piketáže – Reliéfy – Skulptury: kámen – Mamutovina – Paroh – Ostatní suroviny	

živočišného původu – Lidská kost – Plastika: hlína a vypálená hlína – Užití umění a dekor: vlákna, tkaní a košíkářství – Nedochované materiály

VI. ZÁZNAM VNĚJŠÍHO SVĚTA: ZVÍŘATA KOLEM 151

Ze světa zvířat jsou vybírány jednotlivé druhy. Podle jakého klíče?

Kvantifikace témat: imprese versus analýza – Mamut – Nosorožec – Kůň – Sob – Los – Jelen a srnec – Jelen obrovský – Zubr a bizon – Tur – Pižmoň – Kozorožec – Kamzík – Lev – Medvěd – Vlk – Zajíc – Tuleň – Ptáci – Hadi – Ryby – Hmyz – Negativní svědectví – Divná zvířata – Fauna saharského umění – Fauna severského umění – Zvířecí stopy

VII. SEBEREFLEXE: MY LIDÉ 187

Pohled na člověka v měnícím se světě.

Ženská postava – Hlava a tvář ženy – Ženský klín – Ženská prsa – Mužská postava – Falus – Duchové? – Otisk rukou a nohou

VIII. REDUKCE TVARU: ZNAKY 215

Tvary se zjednodušují, schematizují a geometrizují. Uchovávají přitom původní významy?

Morfologie znaků – Prostor okolo: krajina a sídliště – Prostor k bydlení: dům

IX. SYNTAX 229

Jednotlivé tvary se sdružují do tematických celků. Vzniká komplexnější záznam.

Transcendentální svět: zvířata a lidé – Bipolární svět: samice a samec – Mužské a ženské – Dvojí čtení: hra s tvary pokračuje – Příběh – Sympatetická magie – Šamanský rituál – Kosmologie: struktura světů – Umění v krajině – Symboly v akci: sídliště – Symboly v akci: jeskyně – Aktivita, rituály a mýty ve skalním umění – Fenomén „umění“

LOKALITY 265

Aurignacien – Gravettien a epigravettien – Severoasijský mladý paleolit – Solutréen – Magdalénien – Středomořské skalní umění – Saharské skalní umění – Alpské skalní umění – Podunajské skalní umění – Skandinávské skalní umění – Sibiřské skalní umění

LITERATURA 315

ORIGINS OF ART (SUMMARY) 324

REJSTŘÍK 330